

Laanõ Valdis: mul olliva koolin hää matõmaatikaoppaja

Kae lk 2

Vahtsõliina kandi 300-aastadsõst hariduselost

Kae lk 3

Esimuudu juhtumisõ lõpnuisi hiiriga

Kae lk 4

Eesti Vabariigi pido Kornetin

RAHMANI JAN

Eesti Vabariigi aastapäivä om aastakümnit peetü ka tõsõlpuul Läti piiri Kornetin. Tuujaos om kimmäs põhjus: Vana-Laitsna vald oll' inne 1920. aastat Rõugõ kihlkunna osa ja võrokõisi aoluulinõ elomaa. Ka minevä pühapäivä sai eesti-huvilinõ rahvas Korneti rahvamajan kokko, et kaia vahtsõt raamatut ja kullõlda pillimängu.

Kõgõ tunnõtumb Korneti võrokõnõ om Prangli Jaan (Jānis Prangels), kiä om läbi ao olnu paigapäälne Eesti Vabariigi aastapäivi tähistämise vidäjä ja tõlk. Jaan om päivi sisu kokkosäädjä ja om kutsnu egä kõrd mõnõ külälise Eestist. Nii omma varatsõmbil aastil käünü Korneti rahvaga kõnõlõman näütüses Sika Alar, Palo Timo ja Pruuli Tiit.

Timahavatsõs pidopäiväs olli Kornetile kutsudu minevä aasta lõpun trüküst tulnu, Luutsnigu ja Vana-Laitsna kultuuriluust kõnõlõva raamadu «Ühe kogukonna mitu nägu» kokkosäädjä. 400leheküleline kogomik and ülekaehusõ tuu paikkunna geograafiast, luudusõst ja aoluust, haridusõ, põllumajandusõ ja seldsielost. Raamadu alosmatõrjali omma kokko kořanu paikligu inemise, kogomigus toimõnd ja kokko säädse raamadu aoluulanõ Suurmaa Lauri.

«Taa om väega süämehe minejä raamat. Ma lõvvä säält väega pallo sugulaisi nimmi, kahos ei tiia inämb täpsele, kuis nä mullõ sugulasõ omma,» om Prangli Jaan kogomikust haarõt.

RAHMANI JANI PILD

Aastapäivävido vidäjä ja tõlk Prangli Jaan ja paigapäälne kultuuritüü spetsialist Abola Kristine.

Aoluukogomigu «Ühe kogukonna mitu nägu» toimõndaja Suurmaa Lauri üt' Kornetin raamatut näüdäten, et kuigi tüüd oll' taaga hulga, jäi tä tulõmusõga peris rahulõ.

Eestlāisi jās Kornetin veidembās. Pikāaolidsõ eestlāisi seldsielo vidäjä Mõldri Kalju jutu perrõ om Korneti kandin eestlāisi perämādsel aol kõvastõ veidembās jäänü. Näütüses ku inne oll' Kornetin säidse Kalju-nimelist, sis no om alalõ õnnõ kolm Kaljut. Eesti Vabariigi aastapäivä pidolõ siski viil huviliidsi jakkus. Prangli Jaan lõud, et hulga om noid, kink üts edevanõmb, näütüses vanaesä om olnu eestlāne. Nuu inemise omma vanõmbas saiõn naanu ummi juuri vasta huvvi tundma ja lõudvä, et om aig midägi eesti kultuurist teedä saia.

Pildi pääl arotasõ umavaihol eesti asja kats Kornetin elävät Kaljut – Mõldri Kalju (kural) ja Raadi Kalju.

PROMVALDSI MARGE PILT

Aastapäivämatk Kurõnurmõn. Timahavanõ Kārgula valla aoluusõpru klubi iist veetü vabariigi aastapäivä matk, miä peeti 22. radokuul, vei huviliidsõ Kurõnurmõ kanti. Kokko tull' seokõrd matkama 66 inemist ja üts pini.

Kurõnurmõ keskliinan vei matkaliidsi tii inneskidse koolimaja mano, kon kõnõldi paigapäälidse kooliharidusõ aoluust. Edesi minti poodimaja mano, minkast täambādses om alalõ õnnõ vundament, ja kõnõldi Kurõnurmõ kaubandusõga kõudetüist esierāliidsist juhtumiisist. Sāālsaman kõrval tetti piātüs viil raudtijaama man ja silmāti üle nurmõ mõtsavahikotust.

Keskliinaga tutvās saanu, lāts matkarahvas pikembā tsõõri pääle. Peris pikās vinnüvā roduga jõuti Kandsimāe mano ja kõnõldi Kurõnurmõ kõrgist mākist. Edesi vei tii Polikarpusõ Viido mano Eesti edimāst päävāparki kaema. Päävāpargi mant kõnniti edesi mõtsavele Aunvere Antsu kodotalo mano ja kõnõldi juttõ säält toimunuist veretõiest.

Ja sis veigi tii tagasi alostuspunkti Kurõnurmõ külāseldisi tarrõ. Tsipa külmanü matkalidsõ saiva kuntõ ülessulatamisõs lāmminid hernesuppi ja tsāid ja väiku loengu külāseldisi tegemiisist.

Üts Võromaa paik sai niimuudu matkaliidsi jaos jäl tsipa tutvambas.

UL

Kae, miä üt'!

«Ütel pääväl teemi tuu är ja nii omgi!»

Laskõsuusakommõntaatri ADRA MARGUS 22.02.2025 ETV ülekanõnõn televiisorikaeja hārgütuse pääle kommõntiiri võistlust võro keelen.

Kāü vahtsidsõ käsitüükaupu ja -meelüsside konkurss «Silmāilo»

MTÜ Vana-Võromaa Kāsitüü pand' 17. radokuu päävāst kāümā vahtsidsõ kaupu ja meelüsside luumisõ konkurssi «Silmāilo».

Seokõrd saa võistlusõ jaos luvva sāndsit ilmkistumalda kināsids asju, mink päält saa ai silmi är kāändā, ja ku kaet, om hengel õkva lāmmi. Silmāilo luuminõ and suurõ ja lagja vabahusõ, a sõski tulõ silmān pitā, et tetüs olnu Vana-Võromaa ja seo kandi kultuuriperāndüsega kõudet. Mārgotamisõ, pruuvmisõ ni valmistegemise aigu om üle katõ kuu, konkurss lõpõs mahlakuu lõpuga, õidutüü ki-tāmi vāllā lehekuu 8. päävāl.

Kāsitüümeistre tegevā pe-

ris pallo pōnõvit asju, valikut om külānd, a õks om kuulda, et puudus om sāndsist meelüssist, minkast om är tunda, et om Võromaa uma. Püvvāmi egā aastak konkurssõ tetā, et ummamuudu kaupu riilidõ pääl iks suurõmb valik olõs.

Seo aastaga konkursi teemavalikut mõõf Eesti rahvakunsti ja käsitüü liidu aastagateema «Rahvarõivas kruudun», miä nõst viil kõrd püüne pääle mi rahvarõiva. Võtkõ no ette kaia Vana-Võromaa rahvarõivit, näide kirju ja värme, vast halgahtas säält mõtõ luvva midāgi sama ilosat ja lumjat täambāste päivā.

A ei piā sukugi õnnõ rahvarõividõ pääle kaema. Võrokõnõ

om iks kõgõ luudusõst hin-dā ümbre lõidnū silmāillo ni matõrjalõ. Tii silmāilo puust, luust vai minkastki muust, olkõ vai kalanahast!

Linnaku sõs luuja mõtõ korgõlt ja olku kāe virga mõttit asjus tegemā. Ilosit asju piāt inemise ümbre iks olõma henge ülendüses ja silmi puhkamisõs. Saagu sāndsit asjo sõs manu.

Konkursilõ anda passisõ tüü, midā olõ-i varramba vāllā nāudāt vai joba müümises tett. Ta-sos mārki asā paki pääle, selle et konkursilõ tuuduid asju saa edespiten anda müüki Vana-Võromaa Kāsitüü esinduspuiuti, e-puiuti Uma Puut, laatu pääle, muusõumipuutehe ja nāütüs-müükele. Nimma-

tulõ lissas um plaan nāudādā konkursitõid suvitsõl nāütüsel Võro liina Ideekuan Vana-Võromaa käsitüüesindüsen.

Tāpsāmbāle saat konkursi tingimuusi kotsilõ teedā kodo-lehe ideekoda.ee/loovmeistrid päält vai Moforaamadu (FB) lehe päält: <https://www.facebook.com/vanavoromaahandycraft>.

Tinavaastanõ konkurss om kõrrast sāitsmes, varramba om MTÜ Vana-Võromaa Kāsitüü kõrraldanu vahtsidsõ käsitüükaupu luumisõ konkurssõ teemadõga «Savvusann», «Aigu om!», «Mõtsa poolõ», «Kirjun om väke», «Latsõlik ja lustilinõ» ja «Minkastki midāgi».

MTÜ VANA-VÖROMAA KÄSITÜÜ

Timahavadsõ käsitüükaupu ja -meelüsside konkursi «Silmāilo» meelütüspildi om tennü kunstnik Margna Epp.

Vabariigi aastapäiv köüt rahva kokko

Et timahavanõ vabariigi aastapäiv trehvä iispäävä pääle, sai seokõrd pikembäle pito pitä. Umavalitsusõ ja arõnduskeskusõ tei uma pido joba minevä nädäli, mõnõ pidopäävategemise olli nädälivaihtusõl ja peris pido tull' iispäävä otsa.

Aastapäävä aigu om hää kommõ tunnustuisi jaka. Kutsutas kokko noid, kiä midägi suurt är omma tennü, ja andas näile kit-tüst ja avvu. Ja noid, kiä umma tüüd häste tegevä vai omma midägi kõrda saatnu, om mi hulgan iks maru hulga. Tuu tege meele hääs.

Vabariigi aastapäiv esi tege kah meele hääs. Taa om sääne päiv, miä tuu inemiisi kokko. Saias kokko vannu tutvidõ ja naabridõga, istutas kuun, aias juttu. Esiki ku inemise omma, nigu parhillatsõl aol kombõs, esi miilt ja arvasõ ütest vai tõsõst ašast tõistmuudu, om häämiil umast riigist ja riigi sünnüpääväst pia kõigil sama. Tuu om määnegi pido- ja uhkusõtunnõ, miä om egälütel süvvän seen olõman.

Vast olnu hää taast pidotundõst midägi oppi kah. Et ku tulõ pääle tunnõ, kuis rahvas om polariseerunu, jagonõs katõs vai inämbäs rühmäs, kiä üstõdõsõ arvamisõst arvo ei saa, sis kongi om õks mõni asi, minkast üttemuudu arvo saias ja minkast või lepmine pääle naada. Äkki om nii, et egäüts taht süvvän hindä seen õks kõkkõ parõmbat ja üstõdõsõga kõnõlõminõ ja tõõnõ-tõõsõ kullõminõ avitas kohegi edesi?

RAHMANI JAN,
Uma Lehe päätoimõndaja

UMA LEHT

Tulõ vällä egä katõ nädäli takast neläpäävä.

Toimõndusõ aadrõs: Tartu 48, 65609, Võro liin

E-post: info@umaleht.ee, tel 78 222 21

Kodoleht: umaleht.ee

Mobvihk: facebook.com/umaleht

Päätoimõndaja: Jan Rahman, tel 56 922 841
jan@umaleht.ee

Abitoimõndaja: Kaile Kabun, info@umaleht.ee

Keeletoimõndaja: Laivi Org, laivior@gmail.com

Latsinuka toimõndaja: Mariko Faster,
latsinukk@umaleht.ee

Uma Lehe toimõndusõ kolleegium:
Tiia Allas, Külli Eichenbaum,
Aapo Ilves, Kaido Kama,
Ülle Kauksi, Rainer Kuuba,
Evar Saar.

Välläandja: SA Kultuurileht, kl.ee

Tellmine: Express Post AS, tellimine.ee, tel 617 7717

Tõsõ kundi otsast

Ettevõtja PINDMAA AIGAR märgo-tas tan ilmaasju pääle tsipa tõsõ nuka alt, ku hariligult kaema harinu oltas.

Piiri ja piirangu

Mõni aig tagasi kuuli mõttõ-terrä, et inemiisile miildüs hindäle ette panda määndse-gi piiri ja ülejäänü elo kuluta noist piirest ülesamisõs, tuu jaos meeletüle vaiva nätä ja mõtõlda, kuis ütest vai tõsõst ette tulõvast hädäst jaku saia. A kas um iks kõgõ mõtõt hindä tegemiisile piire ette säädi?

Seo aasta alostusõn löüdsõ üte kuulutusõ, et Tafnan kõr-raldõdas samblõmaalõ tege-mise tüütarrõ. Minno naas tuu minkagiperäst huvitama ja ot-susti tüütarrõst ossa võtta.

Sääll oll' kümnekund ine-mist, kellele anti kätte pildiraa-mi, liimipüss ja sammõl. Tuu sammõl es olõ kül Eestimaa mõtsast, toda kasvatõdas spet-siaalsõlt Hispaanian ja Prant-susmaal kasvumajjun. Sam-mõl töödeldäs niiviisi är, et tä saias pildi pääl kongi 20 aastat nii, et timäga midägi ei juhtu. Ja ku pilt tsipa likõt saa, um tuu esiki hää, selle et sammõl või likõs saiõn tsipa edesi arõnõma naada.

Naksimi tüüle. Kiäki es sää noidõ pilte tegemise man hindä-le määndsiti ki piire. Lihtsäle võeti liimipistul kätte ja naati sammõld pildi pääle pandma. Oll' võimalik tarvita viil puu-kuurt, kukkõ ja puuossõ.

Pildi, miä tüütarrõst ossavõt-jidõ kässi alt tulli, olli väega põnõva. Kiäki noilõ hindit es panõ, tunti umast tüüst uh-kust ja põnnõv oll' tuu kah, midä kiäki pildi pääl näkk. Kes nägi mõtsa, kes ütsikit puid, kes lille.

Tuu päiv andsõ mu meelest osaliidsilõ hulga mano. Ine-mise saiva valmis pildi, päält tuu tunda rõõmu, et hindä jaos võedu aoga sai midä-gi ummi kässiga är tetä. Oll' üle saadu noist piirest, et ei mõista vai ei saa toimõ. Sai-mi kõik toimõ ja inemise lätsi säält kodo pallo parõmba tu-joga. Ja hulga parõmbin ine-miisin, ku sinnä oll' tultu.

Kõrrast inämb tunnus mullõ, et ku lasõst hinnäst piirangist priis ja nakkat lihtsäle tegemä midägi, midä olõt mõtõlnu, um elo pallo lihtsämb.

Riigi tiidüspreemiä saanu Laanõ Valdis: mul olliva hää matõ-maatikaoppaja, nä opassiva rohkõmp, ku kooliprogrammih ette nättü

Põlva kihlkunna miis Laanõ Valdis om küländ tagasi-hoitja inemine. Kuigi tego om hinnatu tiidläsega, and' näütüses Vikipeediä viil mi-nevä nätäl timä kotsilõ õnnõ lühkü teedüsse, et Valdis om Eesti matõmaatik, Tar-to Ülikooli algebraprofesri ja oll' aastil 2015–2018 Eesti matõmaatikaseldsi president.

A Laanõ Valdis om üts noi-dõ hulgast, kiä sai timahava riigilt tiidüse aastapreemiä. Nuu omma preemiä, miä mää-rätäs Eesti tiidüstüütäjile ja tiidüskollõktiivele silmäpaist-vidõ tiidüs- ja arõndustüü tulõmuisi iist. Preemiä vällä-andmisõl võetas arvölõ nelä aasta joosul valmis saanu ja avaldõdu parõmba tiidüstüü.

Valdis sai preemiä luudus-tiidüisi valdkunnan töie tsükli «Poolrühmad, ringid ja ka-tegooriad» iist. No vastas tä lühküle mõnõlõ Uma Lehe küsümüsele ja kõnõlõs lõpõ-tusõs üte matõmaatikidõ nafa.

Midä sa mõtlit, ku sait teedä, et olõt saanu riigi tiidüspreemiä?

Ma tiidse, et minno om no-mineerit, a olli piaaigu kim-mäs, et ma joht tuud preemiät ei saa, selle et timahavva oll' nominente umbõ palfo. Ku tiidüisi akadeemiä president Saarma Mart mullõ helisf ja ütelf, et ma olõ üts tiidüse aastapreemiä saajist (kokko sai tollõ preemiä 15 inemist), sõs es taha ma tuud usku.

Preemijide üleandmisõ man ütelf tiidüisi akadeemiä president, et olõt kimmä-he edendänü algebrat. Kas mõistat lihtside sõnnoga sele-tä, midä su tiidüstüü hindäst kujotas?

Matõmaatiku tüü om teo-reeme tõõstaminõ. Ma tegele

PILT TIIDÜSPREEMIJIDE ÜLEANDMISÕ AVVUTALLITUSÕ VIDEOST

Laanõ Valdis korgidõ riigisaksu käest tiidüspreemiät vasta võtman.

algõbraga. Väega lihtsüstedült üteldelh tegeldäs algõbrah tähti-ga rehkenämise. Riigil tollõ rehkenämise man ei pruugi olla sama mis arvõga rehkenämise man. Näütü-ses a+b ei piä olõma kimmäle sama mis b+a. Tuu olõnõs tol-lõst, midä mi mõtlõmi a, b ja + all. Ku egäpääväeloh loemi, et 1+1=2, sõs näütüses arvoti protsessori jaos 1+1=0, a tol-lõh võrdusõh 1,0 ja + tähendä-se veitse tõisi asjo ku egäpää-vätseh eloh.

Kuis sa ülepää jõudsõt matõ-maatika mano?

Mul olliva hää matõmaa-tikaoppaja: Võsumaa Luulõ (Vana-Koiola koolih) ja Kes-seli Helju (Põlva keskkoolih). Nä opassiva mullõ rohkõmp, ku kooliprogrammih ette nä-ttü, ja saadiva olümpiaatõlõ.

Päält tuu, et olõt matõ-maatikaprohvesri, olõt pia kõgõ elo olnu võro liikmisega kõüdet. Kost tull' su huvi võro keele vasta?

Kost tullõ huvi süümise, juumisõ ja hingämise vasta?

Võro kiil olõ-õi mullõ hobi, tä om osa täüsväärtüslükust elost.

Ti perre latsõ omma naanu edimädse keelenä kõnõlõma võro kiilt. Mille ti niimuudu otsustit ja kuis om lännü?

Mi es taha olla ummi sugu-võsso perämädse võro keele kõnõlõja. Latsõ kõnõlõsõ võro kiilt väega häste. Ku ti näid trehvät, kõnõlgõ näidega jul-gõhe võro kiilt.

Ku kaet täämbädse päävä ello Vanal Võromaal, sis miä tege sullõ rõõmu, miä murõht?

Inemiisi jääse tah kõik aig veidembäs. A nuu, kiä perrä ommava jäänü, omma inäm-büisi torõda ja tubli.

Minka sa parhilla tegelet?

Reisimi perrega autoga Õu-ruupat pite. Ku parasjago ei sõida, sõs avitami latsil kooli-tüüd tetä, et nä uma klassi lat-sist maaha ei jääsi.

Põrõhõlla olõmi Kreekah. Ku Itaaliahe jovvami, sõs või-malusõ kõrral küsümi, kas

itaallasõ *espresso macchiato*'t armastasõ.

Midä sääne roitminõ ti perre-le and?

Saami nätä, kuis tõisil maiõl eletäs, kaemi ilosit ja kuul-sit kotussit, käümi vällämaa sõprol küläh ja teemi muu hul-gah mõnõ ettekandõ uma tüü kotsilõ. Ma kõnõli Tšehhih algõbrast, naasõl Triinul om plaanih Itaalia latsilõ kõnõlda pähnähel metsäist ja Juhani-nimelidsest luukerest, kiä eläs Kütüoroh Lauritsa Leelo ja Piitre man.

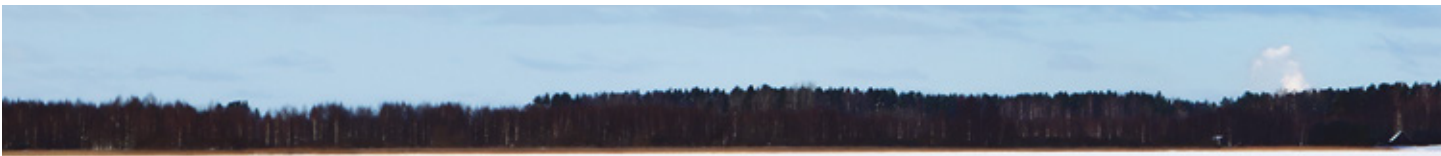
Määndse omma su hobi?

Muusika (muu hulga rahva-muusika) kõigih ummih vor-mõh: tands, laul, pillimäng.

Kõnõlõ lõpõtusõs üts hää nali.

Matõmaatikul pidi hää elo olõma: naasõlõ ütles, et om armukõsõ man, armukõsõlõ ütles, et om naasõ man, a esi istus raamatokogoh ja mugu integriir ja integriiri.

Küsse RAHMANI JAN

Luudus ku kunst

Mu meelest om mi ümbre kõgõ ilosamb kunstiteos luudus esi.

Mine sa vällä kaema hummo-ku vai õdagu vai määndsel aastaaol tahes. Mullõ miildüs kõgõ rohkõmb hummok. Sis om luudus puhas ja kargõ, pää-vä kuumusõst putmalda.

Üte ilosamba aša omma härmävõrgu hainakõrsi vaihõl. Härmä omma väega suu-rõ kunstnigu. Inämbält jaolt omma võrgu tsõõrigu, siksaki otsõn, mis omma üstõdõ külge är kinnitedü, õrna ja läbipaist-va, nigu olõssi pitsi koetu. Ku toda võrku lähembält kaia, sis omma noidõ pitsiniite pääl nätä eski hummokudsõ kastõ-tsilga.

Mul om maja man suur vilänurm, kon hummogist käävä kitsõkõsõ värskit ädä-lit söömän. Vanõmba umma nõtskõ kihä ja pikki jalguga. Muido ruugõ, a tagaotsa pääl lagja valgõ laik, mis paistus kavvõlõ ja om tiijuhis poi-gõlõ, kes imä takan kõndva. Puja esi umma ruugõ-valgõ-

täpilise ku kohvitassi tädi kõõgin.

Kõrd ollegi vilänurmõ üten veeren kitsõkari ja tõsõn vee-ren jalutiva kats suukurgõ – suursugudsõ uhkõ tsirgu, kes elässe uma paarilidsõga elo lõpuni üten.

Ku ma mõistassi joonista, maalissi näist õkvalt suurõ pildi. Kuna ma maali ei mõista, kõnni ma luudusõn uma foto-kaga ja võta üles kõkkõ, mis minno huvitas. Kõgõ rohkõmb miildüs mullõ pildistä lille, nii tarõn ku välän, nii aian ku nur-mõ pääl.

Imeilosa omma nurmõ, kon häitsese kõrraga lillakasverevä tõrvalilli, valgõ karikakra ja lillasinidse kelluka. Vai põllu pääl vilä sehen sinidse rüä-lilli ja erkverevä mooni, sekkä mõni valgõ kesälill kah.

Niisama suur luudusõ ime om vikakaar, mis tulõ ei tiä kost pääle vihma taivahe. Värvõ omma kül kõgõ õigõn järekörran, tummõmbast koo-ni helleni vällä, a kujo om

egä kõrd ummamuudu. Kül om kaar korgõ, kül matal, kül lagja, kül kitsas. Ütskõrd olle taivan esiki kats vikakaari kõrraga. Üts häste herksä ja tõnõ tuhmimb, mis vast olle edimädse peegeldüs. Teie tuu-kõrd eski pilti, kon mõlõmba vikakaari nätä.

Mi luudus om kistumalda hää kunstnik, tä om kõik vär-vi inemise jaos kokko säädnü. Inemisel jääs üle mugu imehtä, ku illos mi maa om.

Nii keväjä, ku kõik om õrn-rohilinõ. Valgõtmustavärvõ siuhkil kõivõl omma ossõ külen lõpmalda ilosa väiku hiirekõrvun lehekese, mis nii keväjädsel lõhnasõ. Mõtsa all häitsese sinililli, mis lainõtasõ ku sinine meri, veeren siin-sääll valgõ varõsjala. Uja man viisulina saatõl häitsese kõl-ladsõ-kõlladsõ varsakabja, mis ommava nii pikä varrõ otsan, et juurõ vaivaltp putusõ põhja. Vai kodo man häitsmit täüs mitund värvõ tsireli, mille lõhn täüt terve aia.

Suvõl omma kõik aia, nurmõ ja põllu ekä värvõ lille täüs, üts iks ilosamb ku tõõnõ ja egäl-ütel uma lõhn.

Sügüse, ku lilli nakkasõ är häitsemä, läävä puio lehe kiriväs. Sääll om egätsugutsit värve. Kes meist ei olõssi imetlenü vahtro lehti. Ku pallo värve – kõllatsit, verevit, rohiliidsi, ruugit laikõ ja viil eri suurusõn tumõhit täppe.

Eski talv om ummamuudu illos uma puhta valgõ lumõ-ga, mis matt kõik puhmu ja joonistas puio lõ mütsü päähä. Olõ kõndnu külmäl kuuvalgõl üül, ku lumi jalgu all krudisõs ja sädeles, ku olõssi kõik maa-ilma värvilidse helme imetle-mises maaha visadu. Vahepääl näie virmaliisi kah, rohiliidsi, kõllatsit, sinitsit, vai kõiki vär-ve kõrraga.

Ja määndse härmälilli ak-nidõ pääl. Kõik esisugumadsõ, kattõ ütesugust and otsi.

Hää, et meil om neli aasta-aigu, midä imehtellä.

URMI AILI

Pildikeisi Vahtsõliina koolielost

UGURI KADRI

Oppa tõist aastakka Vahtsõliina kooli viimädse klassi latsilõ võro kirändüst. Egä tõsõpäiv kats tunni ja sis padavai Võrolõ tagasi. A koolieloh om pääle egäpäävädse tunniplaani pallo muud, miä jääs sakõstõ nägemäldä nii latsõvanõmbil ku muul külärahval.

Lätsi 20. radokuu pääväl Vahtsõliina õkva tuu mõtõga, et kae, kuimuudu üts tähtsä päiv tunnus sändsele tunniandjalõ, kiä egä päiv hummogust õdaguni koolimajah ei liigu.

Majatäus pidorõivit

Kellä ütsäs olti Eesti Vabariigi pidolidsõs kuuhistmises valmis nigu üts miis. Kõrva mõstu, valgõ pressidü pluušõ sälän, hiussõ säedü ja pilli helüh. Aktus olf nigu aktus õks: laulti hümn, latsõ teivä muusikat, direktri kõnõl, ku tähtsä om tuu, et Eesti riigih saa egä lats koolih kävvü. Ja sis loeti üles hää hulk noidõ latsi nimmi, kiä häste opva ja tunnõst ilmaasalda är ei lää. Lämmi käepitsitüs direktri puult ja posirmine pildi jaos. Saiis saali takahotsah ja mõtli, et kuis naid häid latsi Vahtsõliinah ummõtõgi nii pallo om. Tuu mõtõ tõi maa pääle tagasi.

Häbü mullõ! Neo latsõ tegevä egä päiv rassõt tüüd, niisama ku oppaja. Ja sis ku mõni päiv aastan om nii esieräline, et kiäki sinno viil eräle kitt hää tüü iist, sis piät egäl päältkaejal külh niipallo lukupidämist olõma, et kässi kokko lüvvä ja häste tähele panda, midä tuu kitet inemine sis häste tekk. Toda Vahtsõliina latsõ mõistva, ja tuu om suur asi. Esihindäst om joba tuugi suur asi, et koolipere olgi kõrdapite rõivil ja mõistsõ aktusõl istu ja kullõlda. Tuud piät hafotama nigu pillimängu,

et latsõ opissi hinnäst rõivilõ pandma ja hinnäst üllen pidämä nii, nigu olokõrd nõud. Kuunolõkil ja tiatrin telehvo-ni ei laku, mõistat tere üteldä ja tulõt pidopääväl kuuli valgõ pluušõga, selle et niimuudu om sündsä. Tõnõkõrd om tuu ütidsõ tundõ jaos tähtsämb ku ummamuudu olõk. Ei olõ tuu egä kõrd lihtsä, ma tiia umast käest.

Annami aoluulõ avvo

Päält ilosat aktust lätsivä tsillem-bä latsõ saalist är, a kuvvõndast klassist pääle jäädi kullõma kooli aoluukonvõrentsi. Tuu om kah üts ummamuudu mõistminõ, midä piät hafotama. Istut ja kullõt ja mõtlõt ja püvvät arvo saia, midä sullõ kõnõldas ja kuimuudu tuu sukka kõüdet om. Üte kotussõ pääl püsumine om rassõ kunst ja aoluust om tõnõkõrd rassõ arvo saia. Piät märkmä, et eski nuu kõgõ noorõmba konvõ-rendsilidsõ näi kõvva vaiva. Opijuht Nagla Küllike olf küländ tihtsä päävä niimuudu kokko pandnu, et uma kooli oppaja vai taa kooli lõpõtanu kõnõliva üts-tõdsõ ala ummist tiidmiisist vai mälehtüisist Vahtsõliina kooli kotsilõ ja pillimängjä latsõ saiva kah üles astu.

Vahtsõliina koolielo peris algust ei tiia täpsele mitte kiäki. Arvada om, et piiskobiliina man mõni herksämb nuur õks ladinakeelist piiblit lugõma opsõ. Niisama või arvada, et ku Lutheri Martini mõttõ mi kanti peräle jõudsõva ja 1535. aastagal vahtsõnõ testament trüküti, sis sai mõni maapoiss tollõ perrä kah kirätarkust. Ku kohki mõni külä- vai valla-kuul rehetarõn toimõnd, sis niimuudu, et tuust ei olõ mi aoni üttegi kirotdõt jälge alalõ. Kihlkunnakuul olf joba korgõmb astõ, ja et niisääne olf Vahtsõliina kerigu man olõmah joba 1725, tuu olf inne kah arvada. A ummõtõgi om Riia liinast üles lövvet piiskopligu ülekaemisõ papõr, koh sais kuupäiv 17. vahtsõaastakuud 1725 ja kost om selgele nätä, et kihlkunnakuul olf tuudaigu

UGURI KADRI PILT

Noorõ kooli aoluukonvõrentsil ummi perrelliikmiide käest kuulduisi kogõmuisi ette kandman.

kimmähe olõmah. Oppajas olf kõstri, opati lugõmist ja küm-mend käsku.

Ürikist perremälehtüisini

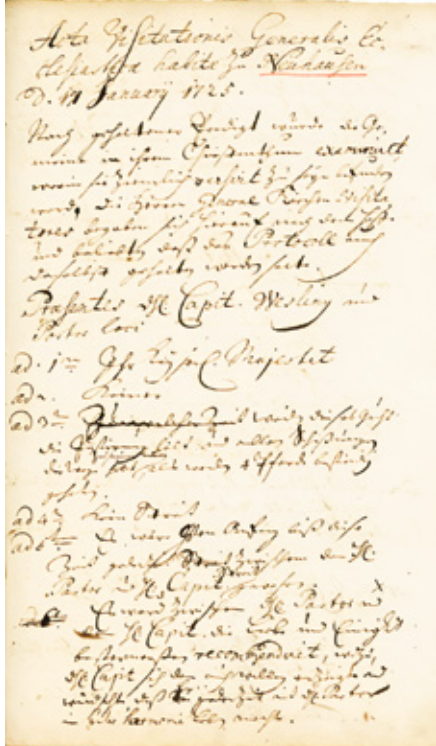
Sada viiskümmend aastakka ildamba olf pilt tõnõ. Koolih opati õks jumalasõnna, a lisas viil maatiidüst, rehkendüst ja vinne kiilt. A kargami viil sada aastakka edesi. Seo ao koolilatsi vanaimä käve koolih arvada 1950.–1960. aastil ja näide mälehtüisi omma kofanu niihäste latsõ ku oppaja. Ütte ku tõist loeti konvõrentsil ette kah. Päämädselt muidoki eesti keeleh. A võro kiilt tulf kah sekkä. Viimädse klassi noorõ kõnõliva ummi perrelliikmi-de käest kuulduisi kogõmuisi perrä koolielost inne ja tääm-bä. Et kuis umal aol koolivorm olf, kuis latsõ kuuli saiva, kas tempõ kah tetti ja ku pallo tulf kooliaian tüüd tetä. Et kõik tuu tõtõ olf, tuud sai egäüts perrä kaia koolimaja pääle üles pan-tuusi pilte päält.

Ku kooli aoluukonvõrents läbi sai, tulf otsa viil õpilastõie

näütämine, a tuud es lupa kipõ aoplaan mul inämb kullõlda.

No ja mis ma sis kodotii pääl mõtli? Et periselt saiva noorõ võro keelega küländki häste nakkama. Et om õks varandus külh, ku üts ilmaveere kuul umma aoluku egä aastak miilde tulõtas, täv-vendäs ja tsäpendäs. Et ku latsil om kooli-aost tiidmine sündsä ja avvolidsõ ettevõt-misõ man olõmisõst, sis vast mõistõtas tuud ildamba kah. Ja es olõ nigu väega nätä, et latsõ tahtnu hirmsat muudu toimõndamist ja meelelahutamist – ei, kõik olf moodulinõ ja läbi mõtõld.

Ma patsuti hindä-le ola pääle tuu iist, et olli taibanu tsipa kabõdambalt rõivilõ panda. Vast es nakka väega silmä.

Piiskopligu ülekaehusõ arvoandminõ 17. vahtsõaastakuust 1725. Olõmi kirämõistja rahvas joba 500 aastakka, a taa vällalugõmisõs piät mõistma säksä kiilt ja gooti kirja.

Priinime lugu

Rubriigin kõnõldas perekunnanimi-periolõmisõst ja tähendüsest.

Hämelane ja tõsõ hämläse

Hummõn peedäs Soomõn Kalevala päivä. Kiruta üte soomõ hõimu – hämläläisi – nime-tüse-gä kõüdetüist priinimist. Nimel Hämelane om Eestin 11 kandjat ja seo panti Põlvän Himmastõ külä Hämläläsekolga ütele suguvõsalõ. Vana lisanimi kirutõdi *Hämmelesse*, priinimi personaalraamatun 1817–1831 *Hämmälenne ~ Hämmälänne*. Hingelugõminõ 1826 pandsõ kirjä *Hämelene* ja *Hämelenne*. Kerigraamadud naksi pruu-ku ma vahtsõn kiräviien nimekuju *Hämelane*, miä jäi püsümä. Hämläläse Ado poig Juhan uma perrega vei seo nime 1837 Käh-ri valla Karilatsi küllä.

Himmastõ Hämläläisi lisanimi om üts vanõmbit külän, 1638 olf sääl perüstalupoig *Hemmelesz Paep* ja puustus *Hemmela Pet-*

ri Pustus, 1627 *Himmelitz Anti* (Hämläläse Anti).

Ka Räpinä Hämläläse lisanimi om häste vana, 1627 elli Kõn-nu külän *Hemmeligk Hannss*. Priinimmi pandmisõ aos olf Räpinä Miikse mõisalõ tegü-nü kats kotust tuu lisanimega. Parapalo külän panti Hämläläse lisanimega perrele *Hämmalow*. Sama nime sai säält perrest peri Miikse mõisa kangru poig, kiä 1826 elli joba Kähköva mõisan. Nimel Hämmalov om kandjit alla kuvvõ.

Sama talu Hämläläse Pefa poja saiva priinime *Hämmälberg*. Ka tuu nimi kujul Hämmelberg om alalõ, kandjit alla kuvvõ.

Mehikuurma külä Hämläläse talun panti *Hämmalisk*. Näide sugulasõl Räpinä mõisa Lin-te külän olf hingelugõmisõn 1826 viaga nimi *Hämmatisk*, a edesi lätš iks Hämmalisk, kuigi täämbädses om nimi väl-lä koolnu. Mehikuurma Soka talun panti Soka Toodõ ehk Hämläläse Toodõ poigõ perrile *Hämmal*. Tuu nimi om alalõ, kandjit om katõssa.

Muial Eestin panti õnnõ

Vihula mõisan Virumaal prii-nimi *Hemalane*, keriguraama-tin *Hämalane*. Tuugi nimi om alalõ, kandjit alla kuvvõ.

Soomõ muudu kirutõdul nimel Hämläläinen om Eestin kandjit hulga, 135. Soomõ rii-gin om seo nimi peris tipun, nimekirän kuvvõnda kotta pääl, kandijt ligi 18 000. Eesti nimekandjidõ hulgan om suum-laisi, ingerisuumlaisi, seod nimme om võet ka üts kõrd Eesti Ingerimaal 1921. aastagal.

Maanimi *Häme*, Saamimaa nime *Säpmi*, *Säämi* ja läti kee-le sõna *zeme* 'maa' võiva olla sama alguperäga sõna.

Roodsi keelen om Häme nimi Tavastland. Säält maalt periolõmist näütäv lisanimi om olnu *Tavast*. Nii om Soomõn mitmit kuulsit ja veidemb kuulsit suguvõssu nimmiga Tavasti, Tavast ja Tawast.

Eestin panti priinimi kujul *Tawast* katõn paigan, Noarood-si Paslepä mõisan roodsikiilsilõ talupoigõlõ ja Türi kihlkunna Oisu mõisan. Nimel Tavast om Eestin 18 kandjat.

SAARÕ EVAR

Luudusvärvega tettüide pilte näütüs ja minitüütär Rõugõn. 15. rado-kuul tetti Rõugõ rahvamajan vallalõ tekstiilikunstnik Solmanni Janika näütüs «Loodushing». Näütüsel omma välän palajaraami pääle säedü kangatükü, kohe pääle omma kuivatõduisi puulehti, egäsugumaidi kasvõ ja siini abiga trükitü luudusvärvega pildi.

Solmanni Janika om kasvõga trükü joba päält kümne aasta, tego om timä kolmanda näütüsegä. Päält näütüse vallalõtegemist saiva huvilidsõ võtta ossa Janika kasvotrukü tüütärõst. Säändsist tüütärrist om aastidõ joosul läbi käünü päält 500 inemise.

Rõugõn tarvitõdi trükimises minevā suvi koratuid kuivatuid kasvõ. Päält noidõ sai pruuiki pruuni värvü jätvit siini ja sibulakuuri, minkast olf võimalik esimuudu kujjõ vällä lõigada. Trükiti nii paprõ ku rõivatükü pääle. Pildi pääl võtt tüütärõ vidäjä Solmanni Janika papõrd trüküvannist vällä.

RAHMANI ELO jutt ja pilt

Imä lugu

Mul om väega hää miil, et mul ummõtõgi nii pallu mutsu olf, et ütškõrd 1965. aastal, ku Rõugõ-lõ sünnükodu tulli, reportõrimaki pääle uma imä Tootseni Hilda (1911–1989) jutu võtsõ.

Nüüd om hää latsilõ ja latsõ-latsilõ kullõlda anda. Paku tükü-keisi imä jutust Uma Lehe lugõji-lõ kah lukõ.

TOOTSENI TOIVO

12. Eestimaa kolhoosnik

No kolhoos... Mis tä tulf, nelläkümne katsõndal aastal vai? Vast jah nelläkümne kat-sõndal. Ma lätsi kolhoosi, Jaan es lää. Timä nakaas varumisõ pääl tüüle. Mi poolõ säetigi tuu vastavõstupunkt, meil olli suurõ ruumi. A noh, sääl tulf peräst timäl puudujääk kah ja sõs tä sinnä kaivandustõ lätški, et saa õks rohkõmb rahha.

Nojah, ma lätsi sõs kolhoo-si liikmõs. Minnu panti lüli-vanõmbas. Ega sõs tuukõrd es olõ nii nigu põra, et hummuku tulõva kõik talli manu ja sääl opatas tüü kätte. Mul olf nii: hummuku tulli üles ja talliti uma eläjä är. Sõs naksi talusid pite juuskma sõnna viimä, et mis tüü pääle kiäki piät mine-mä. Kül sääl olf sõs vaiõlust, et ei saaki täämbä minnä, ja kuis sääl kiäki vaband. Üts igävane tegemine olf, et rahvas kokku saia. Ja perän pidi ma tõisiga kuun kõik tüü kah är tege-mä. Sõs olf toda juuskmist nii pallu, et ma ei olõ elun nii pee-nükene olnu, ku tuukõrd olli.

No muiduki tuu kolhoosiag olf edimält sääne kehv, a ega sõs õks väega hätä kah es olõ. Lehm olf ja aiamaa olf ja... Teile anti abirahha kah. Tuu olf kül õigõ väikene, kolmküm-mend viis ruublit latsõ pääle. Viiskümmend ruublit massõ leeväjahu puut. A noh, kuigi-muudu iks läbi sai, ega ma nii väega viletsüst kah es näe. Ai-nukõnõ muiduki olf, et pääle sõa tuu leevä saaminõ olf väega vilets. Poodin olli suurõ järe-kõrra ja mõnikõrd jäi ilma kah. Ku meil majaehtämine olf, sõs olf tihtsäle nii, et ti piditi ilma leeväldä süüki süümä, ma üti teile, et jätke leib tüümiihile. A vahel es jakku tüümiihile kah leibä. Ütskõrd kiitse uakõtru ja muud es olõki süvvä anda. Es nurisõ kiäki. Ku joba uma maa päält rüä kätte saimi, sõs saimi leevä manu. Koritorin pesse-mi terä vällä, veimi veskile ja sõs sai jäl leevä manu. No tuud aigu es olõ väega pallu, ku lee-väga olf kitsas, vast mõni aasta õnnõ.

Mõnõ ütles, et no olli vilets-ä ao, a ma kül ei mõista tuud üteldä. Ma ei olõ kül kolhoosi-aigu nälgä nännü.

Ma: Sa ei olõ virisejä...

No mis sa siin viriset! Kae, ku ma lats olli, sõs olf meil kül tihtsäle peris leeväpuudus. Va-hel siin jah nurisõsõ inemise, et ei olõ tuud vai taad. Ma sõs olõ ütelnü: kulla rahvas, ma olõ tuul «hää! aol» kah elänü – ega tuu aig es olõ kah kõigi-lõ hää! Kes õks vaesõmba olli vai käsitüülise, noil olf vanast, ku ma nuur olli, väega vilets. Ega tuukõrd es olõ maal nii, et lähät puuti ja ostat leibä vai lihha. Üte tsia jõudsõmi süütä, tuu süüdi talvõl är, suvõl es saa lihakibõnat kah.

Lugu lätt edesi.

Lõpnuisi hiiri eloõnnõ-opitunni

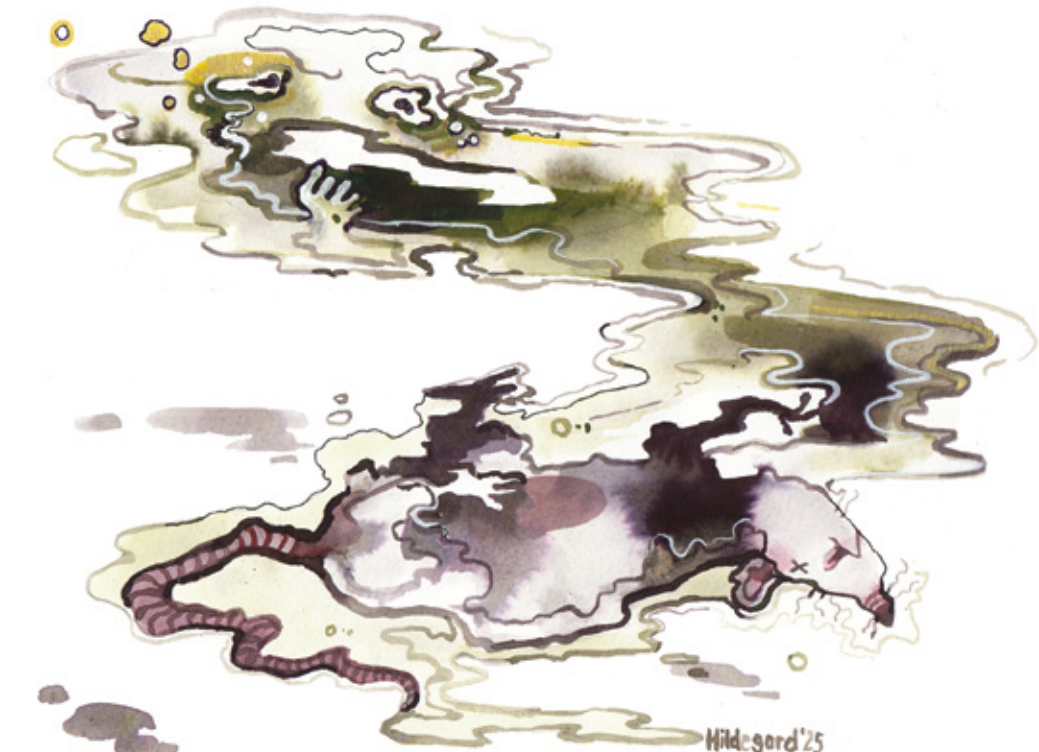
LAANÕ TRIINU

Tuud pahnutti, miä tarrõ koghi tiidmälä kotussõhe lõpnust hiirest tegünes, tiid vast egäüts. Õkva sääne mi majan üllen olf. Sõimssimi, liiguti mi müüblit, kaimi vaipu ala, lätsimi trepi pääle värskind hõngu haardma, et sös tarrõ tormada ja puhanu nõnaga vahtsõst nuhuta, kon pagana peräst tuu hiir sös täpsembähe om. Kõik mi maja Sherlocki jõudsõva järeldüsele, et lõpnut hiirt tulõ otsi latsi tarõst, selle et – elementaarnõ, Watson – säääl olf hais kõgõ kõvõmb.

A üles mi tedä es lõvvä. Lepsemi olokõrraga ja elli mi haisu sisen, arvatõn, et ju timä sös säääl põrmandu all om. Ja otsustimi, et põrmandut mi üles ei võta – kül timä kunagi haisamisõ är lõpõtas.

Läts müüdä vast nätäl, ku otsustimi vähä põhalikum-balõ tarrõ kraami. Ahu taadõ nukka mi majan kül egä kraammistsõõriga ei jõuta, a seokõrd jõudsõmi ja sääält mi timä lõudsemigi. Tuust sös eloõnnõ opitunn nummõr üts: õnn om tuu, ku arvat, et lõpnu hiir om põrmandu all, a lõv-vät tä sös ahunukast.

Ku tuud luku imäle kõnõli, sös timä kõnõlf vasta sarnadsõ juhtumisõ mi perekunna aoluust. Ku timä lats olf ja nimä perrega Lepässaarõn el-

REIMANNI HILDEGARDI TSEHKENDÜS

livä, sös olf näil sama jama. Ku midägi taan ilman muutmalda om, sös üts noist om lõpnu hiire hais. Ka tuukõrd otsõva mu kaonu vanaimä ja vanaesä üten mu imä ja timä velega terve maja läbi. Ka nimä toimõndiva nõnajuurdlust ja ka nimä saiva teedä, kon hais kõgõ kõvõmb om ja kon tuu lõpnu hiir kõgõ töönaolidsõmbalt haisas. Tuu olf suur rõivakapp tarõnukan. A kätte nimä haisu tekütäjät es

saa, huulmalda tuust, et kapp puistati lakja, rõiva soputõdi läbi, sängümõsu ja käteräti lapiti valla ja jäl kokko.

Näide juhtumin lõpõf hiir joba piaaigu haisamisõ, ku ütel õdagul arotiva kaonu vanaimä ja vanaesä, et tükki aigu ei olõ pidol käünü ja et tulõ minnä, ku rahvamajan pido om. Vanaimä ummõlf tärgetedü krae kleidi külge ja vanaesä otsõ kapist parõmba ülikunna vällä.

Pükse jalga tõmmatõn tuu hiir sös vällä tullgi – olf tõnõ hinnäst vanaesä parõmbidõ pükse karmanihe sisse säädnü ja sinnä kinni jäänü. Pidolõ tull tuukõrd vähämb pidotsidõ püksega minnä. Eloõnnõ opitunn nummõr kats: õnnõ kinnipüündmises tulõ kõrralidsõlt otsi, eskina püksukarmaniid ei vöi vaihõlõ jättä.

Elementaarnõ, Watson!

Prügukastõ man kinni

Taa lugu juhtu jo neli aastagat tagasi, ku ma olli umah parhil-latsõh kodoliinah elänü paar kuud. Üts õtak sattõ lummõ ja olf kõva tuul, a ma mõtli, et käü iks poodi man är, osta hindäle midägi hääd ja naka peräst kotoh filmi kaema.

Olli jo pia kortõri ussõst väläh, a sös tull miilde, et prügü piäs kah vällä viimä. Võtsõ prügükoti üteh ja lätsi vällä prügüputka mano. Mi maja prügükasti olõ-i väläh, a uma-ette metallist putkah.

Käändse putkaussõ vällalõ, jäti võtmõ ussõ ette ja nii ku sisse sai, lei tuul ussõ mu sääl takah kinni. Naksi ust vällalõ tegemä, a saa-s. Tullf vällä, et ussõlink olf seestpuult puru.

Nonii, mis edesi? Kõlisti tüüseldsilidsele, kiä elli kõrval-majah, a timä võta-s torro ja mullõ tullf miilde, et tä om il-dampas kah tüüle jäänü. Um-mist naabriist tiia-s ma viil kedägi. Kortõri pernaasõlõ taha-s kah edimädeh järekör-rah kõlista – olõ-i vaia vana-inemist paanikahe aia.

Mõtli, kinkalõ tüü mant võis viil kõlista, ja mõtli vällä, et

niikavva, ku nä jõudva minno pästmä, om mõni tõõnõ prügü-tuuja jo mu vällä avitanu.

Pia kuulsõgi kinkagi sammõ. Pesse ussõ pääle ja hõiksi: avitagõ, avitagõ! Võõras miis tekõ ussõ vällalõ ja küsse, kas ma pandsõ hindä luku taadõ. Ütli, et tulõ nii vällä külh, ja tennäsi tedä abi iist.

Päält välläsaamist es nakka inämb puuti minemä, sei tuud, mis kotoh olf. Peräh tüüseldsi-line kõlislõ tagasi ja küsse, mis ma tahtsõ. Ma seledi, mis juh-tu, ja mi mõlõmpa naarimi kõ-vastõ taa luu pääle.

DOLGOŠEVI MARTA

Maolda nali

Mõni nali om nii maolda, et aja peris naardma. Toimõndaja om üte säänd-se siia vällä valinu.

Komakõnõ jalgu vaihõl

Miis kurt sõbralõ, et täl om katõ jala vaihõl õnnõ väiku komakõnõ.

«Mille mitte sis joba punkti-kõnõ?» küsüs sõbõr.

«Selle, et kõvvõr om,» ei jää miis vastust võlgu.

P. M.

Parm tsuskas

Nalapildiga tsuskas ütiskunda mõnõst hellembäst kotussõst Rõugõ Rebäse külä miis VARUSTINI ANDRES, tunnõt ka nimega PARM.

Tamula kalamiis.

Tossu Tilda pajatus

Naisivein

Taa jutukõnõ vii meid 1950. aastihe. Tuukõrd olf maal peris pallo nuuri: Vana Vunts (Stalin) olf koolnu ja inemise usksõva, et maaelo lätt parõmbas.

Kolhoosi esimiis olf nuur, õkva koolist tulnu Evald. Pallo tütrigu tahtnu tälle mehele minnä, a Evaldil olf süämen õnnõ aiandusbrikatiir Liisi.

Ütel ilosal keväjäpääväl olfgi pulmapäiv. Noorõ olli mõlõmba kõva sportlasõ ja napsi es võta, nii tullgi viil pulmapäävä lõunaagu miilde, et kõik viina-kraam om ostmada. Lätsivä ki-põstõ alõvihe poodi mano, kon kaupmiis ütel, et täl om hääd lahjat naisiveini kah, ja paksõ tuud Liisile maitsa. Liisi võtsõ kruusist paraja lonksi.

Ku noorõ pulmamaja moro pääle tagasi jõudsõva, tundsõ Liisi, et kiäki olõs nigu vasara-

ga päähä lõõnõ. Vein olf mõoma naanu ja Liisi es saa tetä muud, ku pikäle olla. Nii halv olf pruudil olla, et alõvist kutsuti esiki velskri. Tuu ütel: ärmi tedä putumi, timä organism ei olõ harinu esiki väiku kogussõ al-koholiga. Nii jäetigi Liisi sängü pääle pikäle uutma, et tä tsipa klaarunu.

Pulmalisõ naksiva kogunõ-ma, nii noorõ ku vana. Velskri jutt olf õigõ: ku pruut veidükese puhada sai, läts pää klaaris. Ku pruudipärgä laulti, olf Liisi joba tävveste är klaarunu.

Tervüsenapsi võtmisõ aigu Liisi klaasi es putu. A peigmiis Evald sosist tälle kõrva, et võtku õks, seo om kurõmafamahl. Nii saiva kõik kombõ kah täüdetüs ja pulma lätsi kinäste.

A tsilkagi napsi es võta Liisi inämb külh elo lõpuni.

TOSSU TILDA

Muda Mari pajatus

Om nigu om

Ma kuuli raadiost, et üle Eesti-maa om vällä ilmunu hulga tuelõveskidega võitlõjõit, nigu umal aol olf Tongi Ott. Tuu Hispaania miis võidõl külh peris veskidega. A meil om mintü sõtta elektrituulikidõ vasta.

Aoluust om innegi säändsit andsakit võitlusi tiidä. Kõik, mis om inemiisile vahtsõnõ ja võõras, pand pelgämä. Kasvai edimäde massina vabrikidõ tulõkiga, edimäde paravossi ja automobiili, linnugi ja telehvo-

ni. Vet siiaamaani kõnõldas nuti-telefonõ halvast mõost inemiisi tervüsele, kuiki inämbüs tõtõ-asjo tugõhõsõ inemiisi arvamisõlõ. Vastapite toolõ jutulõ pruukva inemise nutitelefõnõ kõrrast inämb.

Kõik mi tahami odavat elektrit. A kost mi tuud saami, ku kõik viisi elektrit tetä omma halva ja miildü-i meile. Tulõ valli, kas tähtsamb om meelerauh vai otav elo, ni lep-pü tuuga.

MUDA MARI

Telli Uma Leht!

tellimine.ee/umaleht, tel 617 7717.

Latsilõ

Vastus saada
üte nädäli joosul
melliaadrõssi pääle
latsinukk@umaleht.ee
vai postiga:
Uma Leht,
Tartu 48,
65609 Võro.

Vastussõ mano panõ
kirja uma nimi, vannus
ja kimmähe ka postiaadrõs.

Vastajidõ vaihõl loositas
vällä võrokeelitsit välläandit.

Latsinukka tugõva
Võro instituut
ja Võro selts VKKF.

Vasta' küsümüisile!

Mitu eläjät om
pildi pääl kokko?

Mitu jänest
om pildi pääl?

Mitu sutt
om pildi pääl?

Kiä om tuu elläi
soe iin?

Mitu põtra,
rebäst ja kahru
om pildi pääl kokko?

Mitu siint
om pildi pääl?

Mitu kivvi
om pildi pääl?

Mis mõts
om pildi pääl?

PILT OM LUUD CHATGPT ABIGA.